

The image is a composite background. The right side shows a paved path curving through a lush green field with tall grass. In the distance, a city skyline with several tall buildings is visible under a blue sky with scattered white clouds. The left side of the image is overlaid with a semi-transparent orange rectangle. Inside this rectangle, the title text is displayed in white. A herd of brown cows is grazing in a field that appears to have a reddish-brown tint, possibly due to the overlay or the color of the grass in that specific area.

Samenwerkingsagenda BrabantStad FIETS

2019-2022

“

De toekomst is aan samenwerkende steden. Dáár zullen de oplossingen voor de grote maatschappelijke problemen vandaan moeten komen. Om te kunnen floreren moeten de steden zich richten op samenwerking en netwerken, op creativiteit en innovatie.

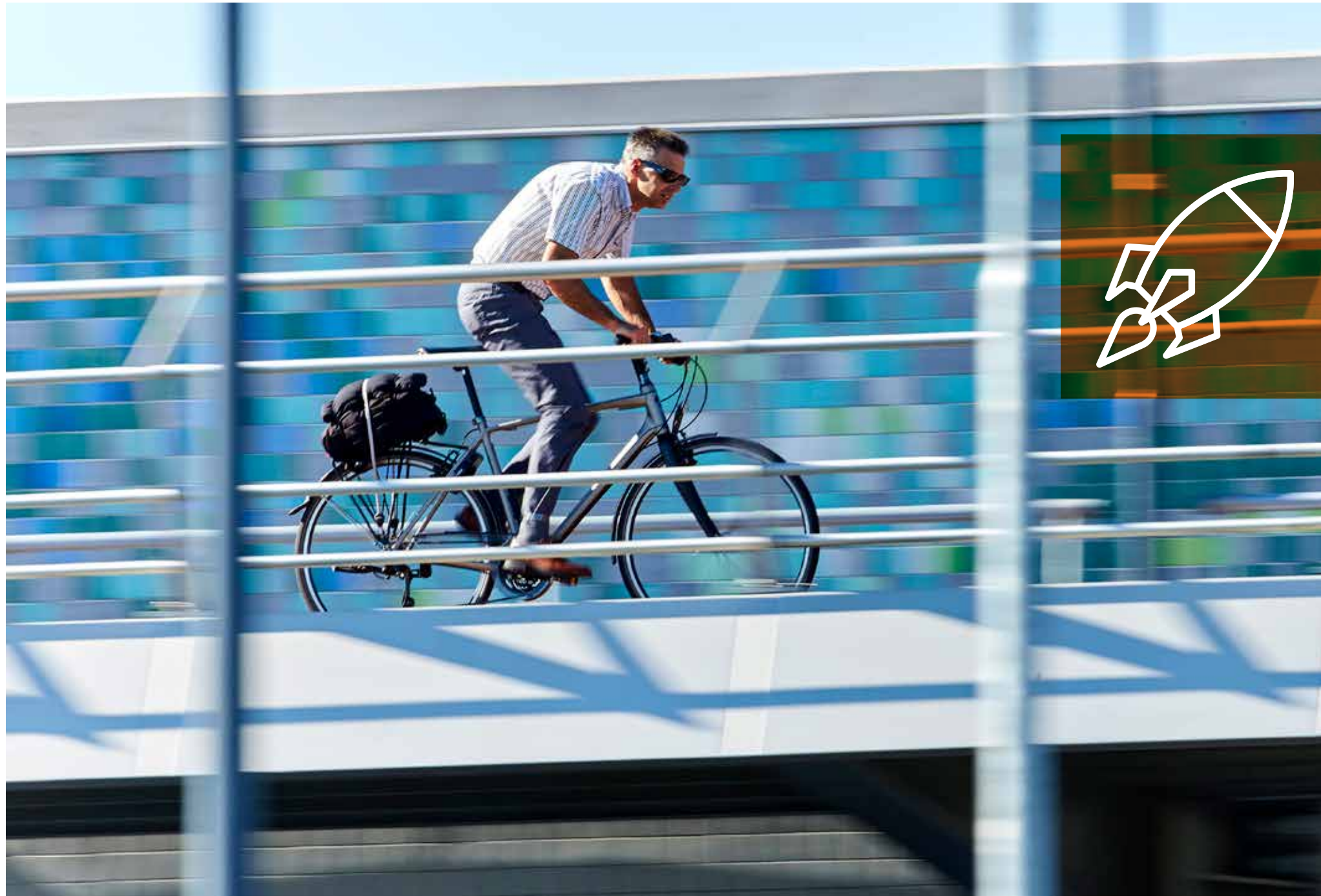
Bron: ontleend aan Benjamin Barber, in Het nieuwste cahier #01 BrabantStad.

Door de optimalisatie in de wisselwerking tussen de (elektrische) fiets, de fietser en het fietspad wordt fietsen het duurzame alternatief voor de verplaatsingen op de korte en middellange afstanden en draagt daarmee bij aan economische bereikbaarheid, stedelijke leefbaarheid, sociale interactie, gezondheid en een gezonder Brabants leefmilieu.

”

De ambitie is hoog!

Noord-Brabant kent grote maatschappelijke opgaven op het gebied van (stedelijke) bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid, sociale duurzaamheid, gezondheid en milieu. De (elektrische) fiets wordt steeds vaker gezien als het duurzame alternatief dat positief bijdraagt en de potentie heeft om nog veel meer bij te dragen aan deze opgaven. Ondanks het feit dat de fiets voor veel Brabanders al een volwaardige plaats heeft in hun dagelijkse verplaatsingsgedrag, liggen er kansen om tot een schaa sprong te komen in het fietsgebruik. Daarbij stellen we ons tot doel om het aantal fietskilometers in de Brabantse mobiliteit in 2027 tot 20% te doen stijgen ten opzichte van 2017. Daarmee sluiten we aan op de ambitie van de landelijke fietssamenwerking in Tour de Force. Werkend aan deze schaa sprong heeft Brabant de ambitie om in 2020 de slimste fietsprovincie van Nederland zijn.

Om deze schaa sprong in het fietsgebruik te bereiken is de inzet en samenwerking van veel partijen in Brabant nodig: provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat, regio's, bedrijfsleven, kennisinstellingen, Fietzersbond en andere belangengroepen. Als kartrekkers hebben

de BrabantStad-partners in deze Samenwerkingsagenda Fiets de krachten gebundeld. De afgelopen jaren hebben we meerdere successen mogen vieren: we gaan op kop met onze data en kennis over de fietser, de Brabantse fietsinfrastructuur wordt steeds beter, de fietsstimulering bereikt steeds meer Brabanders en steeds meer bedrijven zien de voordelen van de fiets. Kortom: fietsen is booming! Deze successen zouden zonder de intensieve samenwerking niet tot stand zijn gekomen.

We nodigen iedereen – ook buiten BrabantStad - uit om met ons samen te werken aan deze nieuwe samenwerkingsagenda. De agenda gaat deels over de zaken die BrabantStad al in gang heeft gezet en die geïntensiveerd worden. Daarnaast bevat de agenda een flink aantal nieuwe projecten en acties die nodig zijn om de gewenste schaa sprong te bereiken. De uitvoering ervan draagt tegelijkertijd bij aan de bredere Brabantse ambitie om haar positie in de top 5 van Europese kennis- en innovatieregio's te behouden

(bron: Stedelijke agenda Brabantstad 2018-2020).

OPTIMALISATIE FIETSNETWERK

GEDRAGSVERANDERING & VEILIGHEID

FIETS IN DE KETEN

KENNIS & INNOVATIE

MARKETING, COMMUNICATIE & SAMENWERKING

DATA, MONITORING & EVALUATIE

De Fiets heeft een plek gekregen!

De afgelopen jaren heeft de fiets binnen Brabant letterlijk en figuurlijk een plek gekregen. Naast de aanleg van fietsinfrastructuur en de forse groei in stallingsmogelijkheden bij stations heeft de fiets ook een prominente plek gekregen op de politieke agenda. In de Stedelijke Agenda BrabantStad 2018-2020 is de fiets een van de thema's binnen de summit Slimme en duurzame vorm van mobiliteit.

Naast uitdagingen op regionale schaal zijn er ook de nodige aandachtspunten op lokaal niveau. De Samenwerkingsagenda Fiets staat in het teken van gezamenlijk werken aan de regionale innovatieve projecten en onderzoek en zet tegelijkertijd kennisuitwisseling over lokale initiatieven en communicatie hoog op de agenda. Met een scherp oog voor de verschillende trends en ontwikkelingen, die zich voordoen op het gebied van de fiets en het fietspad in relatie tot de fietser en de fietsbeleving, werken we de komende jaren aan de hiernaast afgebeelde zes pijlers.

Centraal in de samenwerking en aanpak staat de quadruple helix. Wat betreft de samenwerking stimuleren we een gezonde interactie tussen de overheid, bedrijfsleven, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en de fietser. Daarnaast kijken we in de aanpak naar de onderlinge relatie tussen de fiets, het fietspad en de fietser. Deze samen gaan leiden tot een klantvriendelijk en effectief fietsbeleid.

OPTIMALISATIE VAN HET FIETSNETWERK

Het fietsnetwerk is letterlijk de drager van het fietsen in Brabant. De fiets, en de elektrische fiets in het bijzonder, wordt voor steeds meer mensen het duurzame vervoermiddel op de korte en middellange afstand. Een kwalitatief hoogwaardig fietsnetwerk voor de lokale en regionale verplaatsingen is daarbij van wezenlijk belang.

De Brabantse gemeenten en provincie ontwikkelen samen een netwerk van snelfietsroutes. Deze snelfietsroutes verbinden de steden en tussenliggende gemeenten met elkaar en bieden de inwoners een directe, aantrekkelijke, en comfortabele verbinding tussen woon-, werk-, studie- en winkelgebieden. Door op deze manier de fietsbereikbaarheid binnen en tussen de steden te vergroten kan Brabantstad bereikbaar en leefbaar worden houden. De Brabantstad partners zien een meerwaarde in het kwalitatief versterken van belangrijke toevoerende fietsroutes (“feeders”), waarmee de fietser zo veilig en comfortabel mogelijk op de snelfietsroute kan komen. In 2019 zal op basis van Bicycle Oriented Development (BOD) een verkenning worden uitgevoerd om deze toevoerende routes in beeld te brengen.

Tegelijkertijd investeren Brabantse gemeenten in het onderhouden en versterken van het bestaande utilitaire en recreatieve fietsnetwerk, die steeds vaker overlappend zijn en elkaar versterken. Door het realiseren van slimme doorsteken en ontbrekende schakels in het netwerk bieden we de (potentiele) fietser een aantrekkelijke route. Met het project “Wayfinding op snelfietsroutes” wil Brabant de standaard neerzetten voor de bewegwijzering op snelfietsroutes in Nederland. De komende jaren zetten we in op realisatie van deze nieuwe bewegwijzering op het Brabantse snelfietsroutenetwerk.

GEDRAGSVERANDERING EN VEILIGHEID

We hebben de ambitie dat meer mensen gebruik gaan maken van de fiets in hun dagelijkse verplaatsingsgedrag. En we willen tegelijkertijd dat dit op een veilige manier gebeurt.

Op basis van de resultaten van het provinciale fietsstimuleringsprogramma B-Riders blijkt de elektrische fiets een uitermate doeltreffend middel om forenzen te verleiden de overstap te maken van de auto naar de fiets. Daarom wordt onder begeleiding van het Brabants Mobiliteitsnetwerk in samenwerking met de Brabantse bedrijven ingezet op verdere groei van het werkgeversplatform fiets en fietsstimuleringsprogramma's voor forenzen (GoVelo (de opvolger van B-Riders), Forenzo, Positive Drive). Tegelijkertijd zetten we in op gedragsverandering door middel van een bottom-up aanpak met de Brabantse inwoners in samenwerking met de Brabantse gemeenten (Ring Ring).

In 2018 is fiets(on)veiligheid nadrukkelijk in de aandacht komen te staan. Ondanks inspanningen van provincie en gemeenten stijgt het aantal verkeersslachtoffers onder fietsers in Brabant nog steeds. In Brabant vielen in 2017 zelfs de meeste fietsdoden van heel Nederland. We zetten daarom in op een gezamenlijk actieprogramma en manifest Fiets en Verkeersveiligheid. Hierbij

staan het verbeteren van de fietsdata, infrastructurele knelpunten, het gedrag van fietsers, de fietstechniek, het streven naar eenduidige regels en een nog duidelijkere plek op de weg voor fietsers centraal. Ook gaan de steden aandacht geven aan groepen in de samenleving die geen fiets ter beschikking hebben en/of niet over de vaardigheden beschikken te kunnen fietsen. De fiets geldt voor deze groepen als kans om hun dagelijkse actieradius te vergoten. Dit draagt bij aan de sociaal-maatschappelijke inclusiviteit en veerkracht.

FIETS IN DE KETEN

Het gebruik van de fiets als voor- en natransport van de trein en andere vormen van openbaar vervoer wordt steeds populairder. De vraag naar fietsparkeervoorzieningen en deelfietsystemen zal de komende jaren verder toenemen. Het is daarom noodzakelijk hier een passende invulling aan te geven. BrabantStad heeft hiervoor in 2018 een Roadmap Deelfietsen ontwikkeld. Onze opgave is om dit proces de komende jaren in overleg met het Rijk in goede banen te leiden.

Voor een economisch vitale en leefbare stad is de binnenstedelijke bereikbaarheid van groot belang. Daarbij is ook de combinatie auto-fiets een kansrijke oplossing. Verschillende steden in Brabant hebben al een dergelijk systeem opgezet. Onderlinge kennisuitwisseling over successen en aandachtspunten op dit gebied dragen bij aan verbetering van het totale systeem en verhogen de effectiviteit bij implementatie in een gebied.

Insamenwerking met de programmagroep OV-netwerk BrabantStad starten we in 2019 de uitwerking van de ontwikkelopgave voor fietsvoorzieningen bij de belangrijkste HOV-bushaltes in Brabant.

Deze opgave maakt onderdeel uit van de adaptieve agenda “Gedeelde Mobiliteit”, voor de ontwikkeling van mobiliteitshubs.

Brabant staat de komende jaren voor een verstedelijkingsvraagstuk.

De opkomst van de elektrische fiets betekent een duurzaam

verplaatsingsalternatief voor

de middellange afstand. De

vraag is welk effect dit heeft

op de verstedelijking en

het toekomstig openbaar

vervoer concept binnen

Brabant. Met een beter

inzicht in de potentie van

meer Bicycle Oriented

Development (BOD) kan

Brabant anticiperen op de

toekomst, waarbij de kansen

voor (e-)fiets centraal staan. Met BOD verkennen we hoeveel

inwoners potentieel op een acceptabele fietsreistijd van openbaar

vervoerknooppunten wonen en hoe de beoogde Brabantse

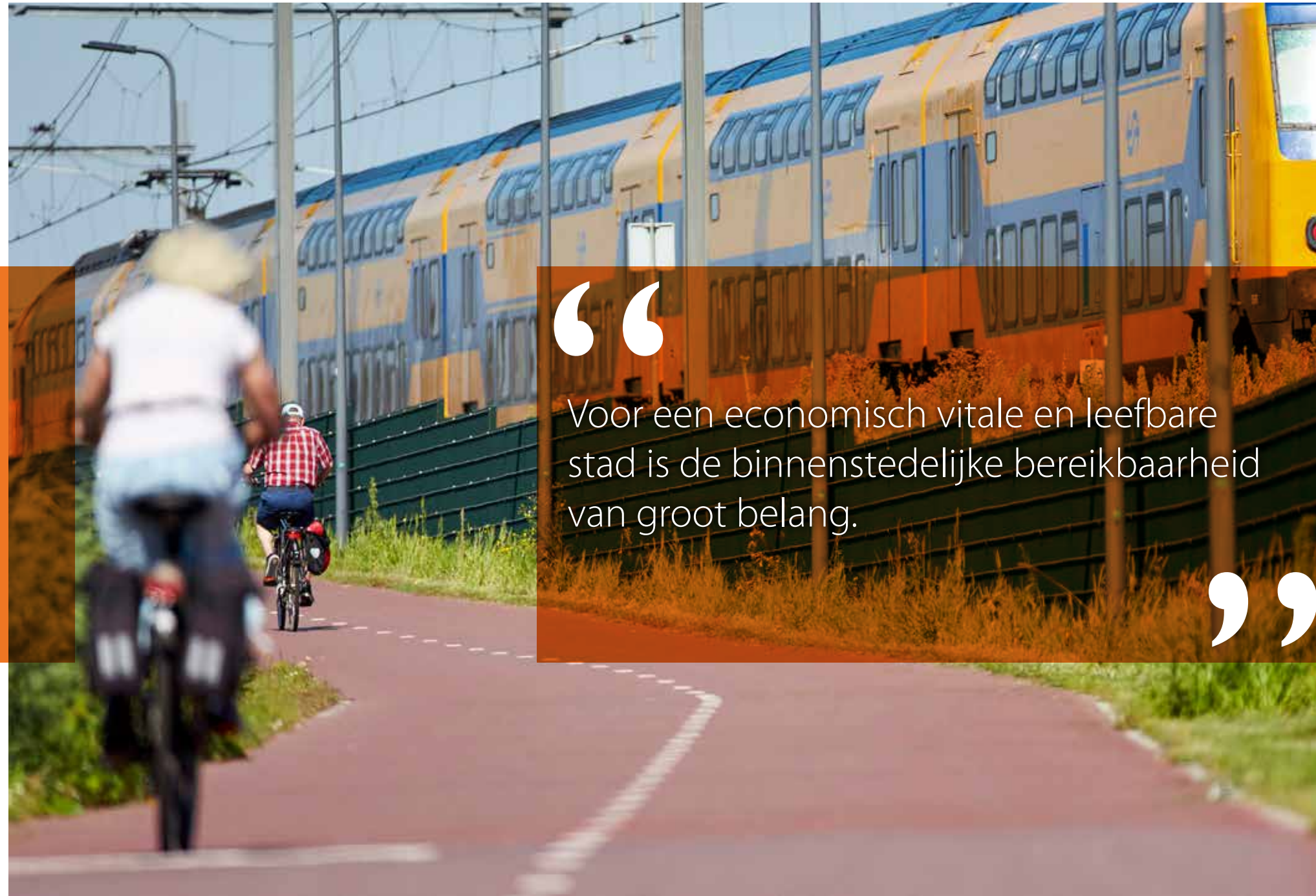
verstedelijkingsopgave hierin past.

“

Voor een economisch vitale en leefbare stad is de binnenstedelijke bereikbaarheid van groot belang.

”

KENNIS & INNOVATIE

Als gevolg van een grote verscheidenheid aan technologische ontwikkelingen verandert ook het totale verkeers- en vervoerssysteem. Met technische innovaties is veel te winnen op en rondom het fietspad. Daarnaast vinden er verschillende innovaties plaats op het gebied van de fiets zelf. Op het gebied van slimme verkeersregelsystemen in relatie tot het faciliteren van de fietser worden inmiddels diverse projecten uitgevoerd in de regio. Met verschillende app-georiënteerde toepassingen als Positive Drive en B-Riders is Brabant al koploper in Nederland als het gaat om gedragsverandering. De opkomst van de Intelligente VRI en Talking Traffic bieden concrete kansen om de fiets een volwaardige plek te geven in het dynamische verkeersmanagement. Met Cross Cycle (gemeente Tilburg) en Schwung (gemeenten 's-Hertogenbosch en Breda) kent Brabant twee innovatieve toepassingen, waarbij de fietsers door middel van “smart sensing” waar mogelijk prioriteit krijgt bij verkeerslichten in de stad. De regio Zuidoost-Brabant zet met het programma ‘Slimmer Fietsen’ in op het treffen van gerichte, slimme maatregelen en het inzetten van innovatieve technieken om het gebruik van de fiets en de fietsveiligheid te bevorderen. Brabant wil nadrukkelijk ook door middel van connected bikes de

doorstroming en veiligheid van fietsers verder vergroten. Om dit proces verder te accelereren spannen we ons in om meer fietsen en fietsers connected te maken, toepassingen op de weg en op de fiets te testen en bij succes op te schalen. De opkomst van de elektrische fiets, die het mogelijk maakt met snelheden boven de 30 km/uur te fietsen, roept ook een vragen op met betrekking tot verkeersveiligheid. Binnen Brabant wordt daarom actief gezocht naar veilige oplossingen, waarbij ook technische oplossingen in de vorm van intelligentie snelheidsaanpassingen (ISA) worden verkend. De regio kenmerkt zich daarnaast door een diversiteit aan fietsinnovaties, waarvan er een groot aantal op of in de directe omgeving van snelfietsroutes zijn gerealiseerd. Specifieke ontwikkelingen en innovaties op het fietspad, de fiets en de fietser worden vormgegeven in Living Cycling Labs, waarbij geïnvesteerd wordt in de regionale triple helix samenwerking. Met het Cycling Lab F58 wordt bijvoorbeeld een kennisacceleratie op het gebied van technologische fietsinnovaties in relatie tot het fietspad beoogd. Om alle fietskennisinnovaties te bundelen, te versnellen en ook op (inter)nationaal niveau exposure en samenwerking te zoeken, wordt Brabant Cycling Intelligence vormgegeven.

MARKETING, COMMUNICATIE EN SAMENWERKING

MARKETING, COMMUNICATIE EN SAMENWERKING

Onder de gezamenlijke vlag van Ons Brabant Fietst (OBF) wordt de marketing en communicatie over fietsen in Brabant gebundeld. De doelstelling van Ons Brabant Fietst is glashelder: meer mensen vaker op de fiets. Ons Brabant Fietst vormt het platform voor kennis en kunde rondom fietsen in Brabant, maar initieert ook zelf projecten die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het gewenste fietsgedrag. De fiets maakt het leven aantrekkelijker. Het is de missie van Ons Brabant Fietst om dat zoveel mogelijk mensen te laten ervaren, zodat de fiets nog meer onderdeel wordt van de Brabantse levensstijl.

Ons Brabant Fietst is aangesloten bij een breed scala aan Brabantse inhoudelijke netwerken die bijdragen aan infrastructuur, fietsontwikkeling en fietsstimulering. Hierdoor kunnen we initiatieven aan elkaar verbinden, sneller opschalen en een groter effect sorteren. Ons Brabant Fietst bereikt duizenden fietsers. Bedrijven, overheden of maatschappelijke organisaties kunnen bijdragen aan fietsstimulering in Brabant door zich aan te sluiten

bij Ons Brabant Fietst. Door samenwerking behalen we onze doelstelling: meer mensen vaker op de fiets. De gezamenlijke aanpak wordt versterkt door de bestaande lokale stedelijke uitwerking van fietsmarketing en communicatie, zoals 076 Fietst, Tilburg Fietst! en Helmond Fietst. Tegelijkertijd bouwen we binnen het Brabantsmobiliteitsnetwerk aan communities van bedrijven om via de werkgever tot duurzame gedragsverandering te komen. Met name in de verschillende snelfietsroute corridors biedt de (e-)fiets kansen.

DATA, MONITORING EN EVALUATIE

Om de effectiviteit van het fietsbeleid in beeld te brengen en te verbeteren is doeltreffende monitoring en evaluatie noodzakelijk. De afgelopen jaren hebben we binnen Brabant gewerkt aan het instrumentarium daarvoor. Dit heeft geresulteerd in een aanpak waarmee informatie kan worden ingewonnen uit diverse fietsgerelateerde databronnen. De regio beschikt inmiddels over een uitgebreide set aan informatie uit telgegevens, GPS-data en grootschalige enquêtes. Door de voortdurende technologische ontwikkelingen gaat de hoeveelheid data alleen maar toenemen. Om tot een coherent systeem van data-inwinning, -opslag en vertaalslag naar beleidsrelevante informatie te komen, zoeken we bewust de triple helix op. Ook leggen we de verbinding met Mobility as a Service (MaaS), waarvoor deze data en informatie tevens waardevolle input vormen.

De afgelopen jaren heeft de regio aansprekende projecten uitgevoerd die hebben geleid tot het zogenoemde Fietsmonitoringsdashboard Zuid-Nederland, online beschikbaarheid van fietsteldata op meetpuntniveau (via Basec.nl), een snelfietsrouteverkenner, tot inhoudelijke verbeteringen van de MKBA-fiets en een eerste

aanzet tot een mobiliteitspotentie verkenner voor bedrijven (commute-tool). Met de toenemende inzichten en kwantitatieve onderbouwing van het fietsgedrag, nemen ook de mogelijkheden toe om meer fietsinclusief mobiliteitsbeleid en effectief fietsbeleid te ontwikkelen. Waar de afgelopen jaren de nadruk heeft gelegen op de opzet van het monitorings- en evaluatiesysteem, zal de komende jaren de nadruk liggen op de regionale en lokale vertaling en toepassing ervan in regionaal beleid en projecten. Omdat fietsmonitoring nog in de kinderschoenen staat, zetten we daarbij in op regionale ondersteuning en uniformiteit.

“ Looking at the actual behaviour of cyclists will not only learn us more about their preferences. It also enables us to make the switch to customer friendly cycling policy ”

Samen aan de slag!

De Samenwerkingsagenda Fiets kenmerkt zich door een verscheidenheid aan onderwerpen. Brabant zet daarnaast sterk in op het versterken van de inmiddels succesvolle onderlinge samenwerking. Om de geformuleerde pijlers verder gestalte te geven en waar mogelijk te versterken is tevens gekeken naar de 'couleur locale' van de betrokken partijen.

